

BORUT GOMBAČ

PRAVLJICE IZ SMREKARJEVE ULICE 9

Ilustracije **TONI BURŠIĆ**

Z
ARISTEJ

UVODNO PAMETOVANJE O »NESPOMINU«, »SPOMINU Z VELIKO ZAČETNICO« IN »POLSPOMINU«

Če takole pomislim, je daleč najpogostejša vrsta spomina »nespomin«. Nastopi takrat, ko bi radi priklicali neki dogodek iz preteklosti, pa se ga nikakor ne moremo spomniti.

To, kar ste pravkar prebrali, je seveda neumnost. V resnici se dogodka, ki se ga ne moremo spomniti, niti ne trudimo priklicati na plano. Kako neki bi ga lahko, če sploh ne vemo več, da se je nekoč zgodil?

»Nespominu« nasproten je »Spomin z veliko začetnico«. Tak spomin neki dogodek iz preteklosti prikliče in predstavi kristalno jasno ter oprijemljivo. Zaradi njega lahko izostreno vidimo, slišimo ali vonjamo vsako, celo najneznatnejšo podrobnost, obliko, barvo, zvok, besedo, vonjavo ... Četudi se je dogodek v resnici zgodil daleč nazaj, se nam zdi, kot da se je zgodil pred kratkim.

Meni najbolj privlačna vrsta spomina pa je »polspomin«. To je spomin na dogodek, ki ga sicer jasno slutimo, a je v veliki meri zavrt v meglice pozebe. Spominjamo se le posameznih, zgolj nakazanih oblik. Barve so nejasne, zvoki komaj slišni, besede ne povsem razumljive, vonjave komaj zaznavne.

Je pa na srečo za »polspomin« značilno tudi, da lahko ta ali ona, morda le za odtenek jasnejša podrobnost z nekaj truda, sklepanja in domišljije čudežno razgrne tudi ostale podrobnosti in okoliščine nekega dogodka. To nam omogoči, da nekako vendarle sestavimo zgodbo, povezano z njim. Pri tem je posebej zanimivo, da se, če tako zgodbo oživljamo večkrat, »polspomin« sčasoma spremeni v »Spomin z veliko začetnico«.

Žal pa pri takšni spremembi pogosto pride tudi do manjše ali večje zmede. Povzroči jo dejstvo, da se lahko po prehodu iz »polspomina« v »Spomin z veliko začetnico« kar naenkrat več ljudi istega dogodka spominja nekoliko drugače. Zaradi na novo pridobljenega »Spomina z veliko začetnico« smo seveda vsi, ki smo te čudežne pridobitve deležni, povsem prepričani, da je prav naš spomin najbolj zvesta slika dogodka. Zato se na tem mestu vsem sopotnikom svojega otroštva v Smrekarjevi ulici 9 opravičujem, če se bodo naši spomini kdaj nekoliko razhajali. Z velikim zanimanjem in veseljem bom prisluhnil temu, kako se posameznega dogodka spominjate sami.

A v tej knjigi sem prav »polspomin« uporabil največkrat. Pravzaprav sem si izključno zaradi njega dogodivščine iz svojega otroštva v Smrekarjevi ulici 9 drznil imenovati pravljice.

GOSPODIČNA BRAJDA IN ODŠTEKANE FRIZURE

Gospodična Brajda v preprosti zeleni oblekici iz vitic in listja je v Smrekarjevo ulico 9 prišla iz Lonjera, vasice tik nad Trstom. Čeprav je, kot vam je gotovo znano, Trst italijansko mesto, je že od malega znala slovensko. Kar pa sploh ni nič nenavadnega, saj je v tem pisanemorskem mestu in še posebej v zaselkih v njegovi bližini od nekdaj živelo veliko Slovencev. Med njimi na skromni kmetiji tudi dedek Karlo s starši, štirimi brati in enakim številom sester.

Dedek Karlo je za zmeraj zapustil Lonjer še kot kratkohlačnik, star komaj štirinajst let. V Mariboru, kjer je kruh poiskalo veliko tržaških Slovencev, se je izučil za kovaškega mojstra in se poročil z babico Nežko. Dom sta si postavila v Smrekarjevi ulici 9 v mariborskem predmestju Košaki. In prav tja je dedek Karlo prijazno povabil tudi gospodično Brajdo. To je storil z besedami svoje starejše sestre Tonce, ki se je v Maribor preselila že nekaj let pred njim. Na kartico, ki mu jo je poslala, da bi ga zvalila v mesto ob Dravi, je namreč zapisala: »Na Štajerskem je vse tako zeleno, zemlja pa je mehka in bogata.«

Gospodični Brajdi se je zdelo dedkovo vabilo zelo mamljivo. Toda čeprav se je morala na skopi kraški zemlji vsak dan krčevito boriti za vsako ped hrane, se je od domačih, po morju dišečih krajev le stežka ločila. Ker pa je vedela, da je dedek Karlo nekdo, ki je vreden zaupanja

PEKLENSKI OGENJ ZMAJA HOZENTREGARJA

Pred zaklenjenimi vrati stranišča v Smrekarjevi ulici 9 se je nabrala dolga vrsta nergajočih in mencajočih. Pravzaprav so bili pred straniščem vsi hišni stanovalci razen mene, ki sem bil že ves dan na drugi strani vrat, se pravi na stranišču samem.

Zjutraj, ko sem na straniščni školjki opravil to, kar se na njej pač običajno opravlja, se je namreč tulec porabljene role straniščnega papirja pred mojimi presenečenimi očmi kar naenkrat spremenil v slavnega in neustrašnega viteza Palomarusu Sladkogorskega Sedmega. Skoraj istočasno se je od nekod pojavil tudi strašni zmaj Hozentregar. Imel je štiri glave, ki so ves čas bruhale peklenški ogenj. Seveda sta se v hipu spopadla. Bitka je bila neizprosna in je trajala do poznega popoldneva. Pravzaprav do trenutka, ko je mama zagrozila, da bo poklicala gasilce in so se ogenj bruhajoče glave – na neizmerno veselje čakajočih – ena za drugo počasi znova spremenile v čisto navadne srebrne krokodilčke za pripenjanje hlačnih naramnic.

